

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 1970, sp. zn. 2 Tz 20/70

Číslo: 10/1971

Právní věta:

K výkladu ustanovení § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. o přečinech.

Znak "soustavně bez závažného důvodu vynechává pracovní směny" může naplnit i pachatel, který bez rozvázání pracovního poměru odejde od svého zaměstnavatele, i když potom pracuje na jiných pracovištích.

U přečinu proti pracovní kázni podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. se vyžaduje úmysl pachatele i ve vztahu k ohrožení plynulého hospodářského provozu nebo hospodářské činnosti socialistické organizace anebo způsobení škody. Postačí však i úmysl nepřímý, to je, že pachatel věděl, že svým jednáním může takový následek způsobit, a pro případ, že jej způsobí, byl s tím srozuměn (§ 4 písm. b) tr. zák.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.10.1970

Spisová značka: 2 Tz 20/70

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Pracovní kázeň, Přečin, Úmysl nepřímý, Zavinění

Předpisy: 140/1961 Sb. § 4

150/1969 Sb. § 8 písm. c

150/1969 Sb. § 8 písm. d

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem okresního soudu v Pelhřimově ze dne 27. 5. 1970, sp. zn. 1 Ta 31/70 byl obv. S. Č. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obvinění pro přečin proti pracovní kázni podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., který měl spáchat tím, že dne 3. 1. 1970 bezdůvodně opustil zaměstnání u n. ú. ČSAD České Budějovice, závod Pelhřimov, a do práce již nenastoupil. Tento rozsudek nabyl právní moci v prvním stupni.

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR zrušil Nejvyšší soud ČSR tento rozsudek a okresnímu soudu v Pelhřimově přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Generální prokurátor ČSR ve stížnosti pro porušení zákona vytýká, že okresní soud neprovedl všechny důkazy potřebné k řádnému objasnění věci, provedené důkazy nesprávně hodnotil a věc nesprávně posoudil po právní stránce. Soud si neujasní, ve které době obviněný spáchal skutek, ze kterého je obviněn, že totiž to mohlo být jen od 3. 1. 1970 do nástupu základní vojenské služby dne 4. 5. 1970. Dále vytýká, že obviněný opustil práci u dopravního závodu ČSAD v Pelhřimově již v prosinci 1969 po skončení pracovní neschopnosti a směny vynechával až do nástupu vojenské služby. I když v té době obviněný pracoval od 3. 1. 1970 asi 10 dnů v cihelně ve Stojčíně a potom od 27. 1. 1970 do nástupu vojenské služby v podniku Partex, závod Žirovnice, trvalo soustavné vynechávání směn u dopravního podniku ČSAD, protože pracovní poměr s tímto podnikem nebyl s právními účinky ukončen. Generální prokurátor dále vytýká, že okresní soud nevyslechl svědka dr. O. K. o tom, jaký pracovní poměr byl s obviněným uzavřen, nezjistil obsah pracovní smlouvy, zda si byl obviněný vědom povahy svého pracovního poměru, a že na neúplném podkladě učinil závěr, že obviněný byl přesvědčen o tom, že k opuštění pracoviště nepotřebuje souhlas vedení závodu.

Generální prokurátor dále vytýká, že soud učinil nesprávná zjištění a právní závěry o následcích jednání obviněného. Soud zjistil z výpovědi J. K., že již od počátku pracovní neschopnosti v prosinci 1969 nebyl obviněný zařazován na určité pracovní místo, a že se tak nestalo ani po zjištění, že pracuje jinde. Z toho soud podle názoru stížnosti nesprávně dovozuje, že nebylo prokázáno konkrétní ohrožení plynulého hospodářského provozu dopravního závodu nejen v prosinci, kdy po ukončení pracovní neschopnosti přestal pracovat, ale tím méně v lednu 1970, kdy vedení závodu sice s obviněným jako se svým zaměstnancem počítalo, ale vědělo, že do práce nenastoupí. Údaj svědka J. K. o narušování cykličnosti při obsazení míst závozníků při absenci každého pracovníka považuje soud mylně za obecný závěr, který nemůže být pokládán za důkaz konkrétního ohrožení plynulého provozu, zejména když podle výpovědi J. K. ze 37 závozníků pelhřimovského závodu je 10 stejně neukázněných jako obviněný, a mylně z toho dovozuje, že obtíže při obsazování vozů závozníky jsou obecného charakteru a nikoli jen důsledkem jednání obviněného. Stížnost pro porušení zákona dovozuje, že podle výpovědi svědka K. neměl pelhřimovský závod žádné pracovní rezervy v kategorii závozníků, a že tedy absence každého z nich se projevila nutně v tom, že za nepřítomného pracovník musel konat nutnou práci někdo jiný, že **méně nutná práce se odsouvala** a z toho vznikaly konkrétní obtíže.

Generální prokurátor dále vytýká, že i závěry soudu o subjektivní stránce skutku jsou nesprávné. Přečin podle § 8 písm. c) zák. o přečinech lze spáchat jen úmyslně. Obviněný jako normálně zdravý a dospělý člověk, který byl delší dobu v pracovním poměru, byl si vědom povinností, které pro něho plynou z pracovního poměru, který nebyl ukončen. Pokud soud dovozuje nedostatek vědomí obviněného o trvání tohoto pracovního poměru z té okolnosti, že pracovní poměr mu nebyl v občanském průkazu vyznačen, jsou skutková zjištění, ze kterých přitom vychází, podle názoru generálního prokurátora neúplná a vadná. Pro posouzení, zda obviněný si byl vědom, že svou absencí může způsobit ohrožení plynulého hospodářského provozu nebo hospodářské činnosti svého závodu a zda pro případ, že tento následek způsobí, byl s tím srozuměn, měl být vyslechnut bezprostřední představený obviněného o tom, zda obviněný během skutečného výkonu práce v závodě v Pelhřimově od 24. 11. do 1. 12. 1969 se seznámil s podmínkami, za kterých tento závod při nakládání a skládání vozů a obsazování vozů závozníky plnil své úkoly a zda mu byly známy i potíže, které vedení závodu vznikly v důsledku absencí závozníků. V souvislosti s tím měl soud podle názoru generálního prokurátora učinit i další zjištění o pracovní morálce obviněného na jiných pracovištích, aby mohl posoudit, zda obviněnému bylo známo, jaké potíže dopravnímu závodě v Pelhřimově z jeho absence mohou vzniknout, zda pro případ, že vzniknou, mu to bylo lhostejno a zda tedy byl s těmito následky srozuměn.

Nejvyšší soud ČSR podle § 267 odst. 1 tr. ř. přezkoumal napadený rozsudek i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen. Nejvyšší soud se přitom ztotožnil s podrobnými

námitkami generálního prokurátora. Jestliže obviněný bez řádného důvodu přestal docházet do zaměstnání u dopravního závodu Pelhřimov, je nutno to považovat a soustavné vynechávání pracovních směn ve smyslu § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., které trvalo již od prosince od skončení pracovní neschopnosti obviněného až do nástupu vojenské služby. Na tom nic nemění skutečnost, že jako přečin může být toto jednání postiženo teprve od nabytí účinnosti zákona o přečinech, když tu nebyly podmínky pro obdobný postih soudem podle zákonného stavu v době před 1. 1. 1970 (zák. č. 58/1959 Sb.), a že obviněný v té době pracoval na jiných pracovištích.

Pokud jde o následky jednání obviněného, připustil svědek K., že obviněný pracoval nikoli jako závozník, ale na překladišti, ale uvedl, že i zde znamená chybějící pracovník porušení plynulého provozu, protože se může stát, že nemohou vyjet vozy, které nejsou naloženy. Okolnost, že i několik jiných závozníků bylo stejně neukázněných jako obviněný, nemůže být – jak činí okresní soud – posuzována ve prospěch obviněného jako důvod obtíží obecného charakteru; soud měl naopak zkoumat, zda obviněný tuto skutečnost znal, zda věděl, jak závod řeší tyto obtíže a jakou měrou k těmto obtížím přispívá nebo je spoluzaviní svou vlastní absencí.

Tím by soud získal i podklad pro závěr o subjektivní stránce věci, zda totiž obviněný věděl, že svým jednáním ohrozí plynulý hospodářský provoz nebo hospodářskou činnost dopravního závodu a zda s tím byl srozuměn. K tomu cíli bylo nutno podrobněji zjistit obsah pracovní smlouvy a pracovních podmínek i skutečný průběh zaměstnání obviněného ve dnech 24. 11. až do 30. 11. 1969.

Tím, že okresní soud všechny okolnosti pro posouzení věci důležité neobjasnil, porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Nejvyšší soud proto vyslovil toto porušení zákona, napadené rozhodnutí zrušil a přikázal okresnímu soudu, aby v naznačených směrech řízení provedl znovu a rozhodl.

Redakční poznámka: Trestní kolegium Nejvyššího soudu ČSSR upozorňuje, že pro případ, že by v jednání obviněného nebyly zjištěny znaky přečinu proti pracovní kázi podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., přicházelo by v úvahu zkoumat, zda takovéto jednání nemůže být posouzeno jako přečin proti pracovní kázi podle § 8 písm. d) cit. zákona.